

11.3.2011

Dnro 3535/4/09

Ratkaisija: Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Kaija Tanttinen-Laakkonen

OPASKOIRAN KÄYTTÄJÄLLE MAKSETTAVAN HUOLTOKULUKORVAUKSEN ALENTAMINEN

1 KANTELU

Opaskoirayhdistys ry arvosteli kirjeessään Näkövammaisten Keskusliitto ry:n menettelyä opaskoiran käyttäjille maksettavan huoltokulukorvauksen tason laskemisessa. Yhdistyksen mukaan huoltokulukorvaus on subjektiivinen oikeus, eikä sen määrää voida muuttaa kyseisellä tavalla.

Näkövammaisten Keskusliitto ry:n hallitus oli lokakuussa 2008 päättänyt muuttaa opaskoirien huoltokulukorvauksen määrää siten, että aiemmin kaikkia opaskoiria koskeva huoltokulukorvaus 3,59 euroa vuorokaudessa muutettiin terveiden koirien osalta 2,20 euroksi vuorokaudessa. Päätöksen mukaan huoltokulukorvaus on edelleen 3,59 euroa vuorokaudessa sellaista opaskoirien osalta, joilla on eläinlääkärin toteama allergia tai muu syy, jonka hoito vaatii erityisruokavaliota ja/tai muita erityiskustannuksia.

---

3 RATKAISU

Oikeusasiamiehen toimivalta tutkia Näkövammaisten Keskusliitto ry:n menettelyä

Saadun selvityksen mukaan HUS ostaa lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälinepalveluihin kuuluvat opaskoirapalvelut Näkövammaisten Keskusliitto ry:ltä. Näkövammaisten Keskusliitto ry tuottaa nämä palvelut sopimuksen perusteella ja pitää tarkoitusta varten opaskoirakoulua. Sopimuksessa opaskoirapalvelujen järjestämisestä on määriteltä muun muassa opaskoirakoulun, sairaanhoitopiirin ja opaskoiratoimikunnan tehtävät.

Perustuslain 109 §:n mukaan oikeusasiamiehen valvottaviin kuuluvat tuomioistuimet, viranomaiset, virkamiehet ja julkisyhteisön työntekijät sekä muut julkista tehtävää suorittavat. Näkövammaisten Keskusliitto ry ei ole viranomainen, mutta se hoitaa julkista tehtävää huolehtiessaan HUS:lle kuuluvasta lakisääteisestä tehtävästä järjestää lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälinepalvelut, tässä tapauksessa opaskoirapalvelut. Näin ollen Näkövammaisten Keskusliitto ry kuuluu tätä tehtävää hoitaessaan oikeusasiamiehen valvontaan.

Kannanotto

Valvira toteaa lausunnossaan, että asiassa on kysymys erikoissairaanhoitolain mukaisesta sairaanhoitopiirin järjestämisvastuulle kuuluvasta lääkinnällisestä kuntoutuksesta ja siitä, t-

teutuuko se lain edellyttämällä tavalla huoltokulukorvauksen tason laskemisen jälkeenkin. Valvira ei ole voinut todeta lääkinnällisen kuntoutuksen järjestämisessä tältä osin epäasianmukaisuutta tai virheellisyyttä. Opaskoira on näkövammaiselle myönnettävä lääkinnällisen kuntoutuksen apuväline, jonka tarpeellisuus tulee harkita tapauskohtaisesti. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain mukaan apuvälineet ja niiden huolto ovat maksuttomia terveysterveyspalveluita. Nyt kysymyksessä olevassa tapauksessa tämä merkitsee sitä, että opaskoirasta maksettavan huoltokulukorvauksen tulee kattaa opaskoiran huollosta aiheutuneet kustannukset. Opaskoiran käyttäjällä ei ole oikeutta tietynsuuruiseen korvaukseen, vaan oikeus kohdistuu yksilöllisen tarveharkinnan perusteella lääkinnälliseen kuntoutukseen ja tässä tapauksessa opaskoiraan, jonka huollon ei tule aiheuttaa käyttäjälleen kustannuksia.

Totean, että lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineet ja niiden huolto ovat lain mukaan käyttäjälleen maksuttomia terveysterveyspalveluita. Korostan, että opaskoiran huollon ei tule aiheuttaa käyttäjälleen kustannuksia. Huoltokulukorvauksen tulee kattaa koiran huollosta käyttäjälleen aiheutuneet tosiasialliset ja perustellut kulut. Korvauksen tason laskeminen ei sinänsä ole lainvastaista tai virheellistä, jos korvaus edelleen kattaa edellä tarkoitetut tosiasialliset ja perustellut kulut.

Käytettävissäni olevan selvityksen perusteella minulla ei ole aihetta epäillä, että Näkövammaisten Keskusliitto ry:n määräämän vakiomääräisen huoltokulukorvauksen taso olisi sinällään virheellinen. Totean kuitenkin, että yksittäistapauksissa vakiomääräisen korvauksen ylittävät tosiasialliset ja perustellut kulut tulee korvata opaskoiran käyttäjälle.

Saatan nämä käsitykseni Näkövammaisten Keskusliitto ry:n tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän sille jäljennöksen tästä päätöksestäni.